

Nancy Bosmans

Lesbrief bij

ZACHTER DAN ZOUT

Lisa van Winsen



Doelgroep

groep 2 t/m 5

Thema's

geschiedenis, slavernijverleden, Bonaire, vrijheid, zout, erfgoed, veerkracht, kunst en verbeelding

Kerdoelen

begrijpend lezen, wereldoriëntatie, burgerschap, cultureel erfgoed

Over het boek

**“Luister goed. Verzamel al jullie kracht.
Vecht, wees moedig. Vrijheid wacht.”**

In *Zachter dan zout* maken we kennis met Abena en Felix. Zij worden gevangen gehouden op Bonaire, een eiland waar veel zout ligt. Elke dag moeten ze hard werken in de hete zon. Abena mist haar thuisland en droomt van vrijheid.

Op een dag hoort ze een bijzonder ritme uit de zee. Dat ritme geeft haar moed en hoop.

Doel van de lesbrief

Met deze lesbrief maken jonge kinderen op een veilige en leeftijdsgerichte manier kennis met:

- ♦ de gedeelde geschiedenis van Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk;
- ♦ het leven op Bonaire in de tijd van de zoutwinning;
- ♦ het thema vrijheid en wat vrijheid voor henzelf betekent;
- ♦ de kracht van vriendschap, hoop en samen sterk staan;
- ♦ Bonaire als eiland in het Caribisch gebied (kosmisch onderwijs/aardrijkskunde);
- ♦ cultureel erfgoed, zoals de zoutvlaktes en de historische huisjes op Bonaire.

Het verhaal van Abena en Felix vormt daarbij het uitgangspunt. Door te kijken, luisteren, praten, bewegen en creëren ontdekken kinderen dat geschiedenis niet alleen over vroeger gaat, maar ook over mensen, gevoelens en dromen die herkenbaar zijn in het heden.

Leerdoelen

Na afloop van de activiteiten kunnen kinderen:

Oriëntatie op jezelf en de wereld

- ♦ aanwijzen dat Bonaire een eiland is dat hoort bij het Koninkrijk der Nederlanden;
- ♦ vertellen dat op Bonaire zout wordt gewonnen uit zeewater;
- ♦ herkennen dat mensen vroeger anders leefden dan nu.

Burgerschap

- ♦ nadenken over wat vrijheid betekent;
- ♦ zich verplaatsen in de gevoelens van een ander;
- ♦ praten over eerlijkheid, samenleven en respect.

Taalontwikkeling

- ♦ luisteren naar een verhaal en hierover vertellen;
- ♦ woorden gebruiken die passen bij het verhaal, zoals zout, eiland, vrijheid, ritme en vriendschap.

Kunstzinnige vorming

- ♦ gevoelens en ideeën uitdrukken door muziek, beweging en beeldende opdrachten;
- ♦ samenwerken aan een gezamenlijk kunstwerk.



Voor het voorlezen

1. Kennismaken met zout

Open de story op het digi-board (slide 1)
Laat de kinderen een schaalkje met zout zien.

Vragen

- ♦ Wat denken jullie dat dit is, suiker of zout?
- ♦ Proef maar eens...
- ♦ Waar gebruiken we zout voor?
- ♦ Waar komt zout vandaan?

Vertel:

Zout zit in de zee.

Als de zon het water laat verdwijnen, blijft het zout achter.

Samen ontdekken

Laat kinderen:

- ♦ voelen aan zout
- ♦ kijken naar zoutkorrels met een vergrootglas
- ♦ vergelijken met zand

 Behandel **slide 2** van de story



2. Waar speelt het verhaal zich

Abena en Felix worden gevangen gehouden op Bonaire

Laat Bonaire op een kaart of globe zien.

Vertel:

Bonaire is een zonnig eiland met een blauwe zee. Het is een eiland dat hoort bij Nederland. Daar wordt veel zout gemaakt.

Vraag:

- ♦ Ben je weleens op een eiland geweest?
- ♦ Zijn daar altijd palmbomen en kokosnoten?



Tijdens het voorlezen

Laat de kinderen goed kijken naar de illustraties

? 3. Praatvragen

- ◆ Hoe ziet het eiland Bonaire eruit?
- ◆ Welke kleuren vallen op?
- ◆ Zien de mensen er vrolijk uit?
- ◆ Wat zou jij doen als je het ritme hoorde?
- ◆ Welke bladzijde vind jij het mooist?

Na het voorlezen

Waarom was zout zo belangrijk?

Tegenwoordig bewaren we eten vaak in de koelkast of vriezer, maar vroeger hadden mensen die niet.

Daarom gebruikten ze zout.

Met zout konden ze:

- ◆ vis langer bewaren;
- ◆ vlees langer bewaren;

Weet jij het?

Vroeger vonden mensen zout zo belangrijk dat het soms net zoveel waard was als...

Wat denk jij?

- A. Net zoveel als goud
- B. Net zoveel als een zilver
- C. Net zoveel als brons

Laat de kinderen stemmen.

👉 Behandel **slide 3** en **4** van de story



Bewegen

4. De reis van het zout

De kinderen spelen mee:

- 1 Ze zijn de zee.
- 2 De zon schijnt.
- 3 Het water verdampt.
- 4 Kleine zoutkristallen verschijnen.
- 5 De wind waait.


Zo ervaren ze met hun hele lichaam hoe zout ontstaat.

Praat samen over vrij zijn

Wanneer voel jij je vrij?

Voor jonge kinderen kan dat heel concreet:

- ◆ Zelf mogen spelen
- ◆ Zelf mogen kiezen
- ◆ Naar buiten kunnen gaan
- ◆ Samen met vrienden zijn
- ◆ In mijn eigen kamer zijn

 Behandel **slide 5, 6 en 7** van de story



Zout was soms meer waard dan goud

In sommige landen werd zout gebruikt bij rituelen voor bescherming en geluk. En op andere plekken was zout vroeger zó waardevol dat mensen ermee betaalden.

Volgende 

nde 

Knutselen

De witte huisjes van Bonaire

Langs de zoutvelden staan kleine witte huisjes.

Vertel eenvoudig:

Vroeger slieden mensen die in de zoutvelden werkten soms in deze kleine huisjes.

Bekijk een afbeelding van een slavenhuisje.

- ◆ Zijn de huisjes groot of klein?
- ◆ Zou jij daarin kunnen slapen?
- ◆ Wat valt je op?

Verwerkingsopdracht

Teken een huisje.

Wat mist er bij de huisjes? Teken het erbij!

 Behandel **slide 8** van de story

Luisteren naar ritmes

In het boek hoort Abena een bijzonder ritme.

Ritmespel

De leerkracht klapt een ritme.

De kinderen doen het na.

Daarna:

- ◆ zacht klappen
- ◆ hard klappen
- ◆ langzaam
- ◆ snel

Maak samen een “vrijheidsritme”.

Wijs telkens een kind aan, dat alle anderen nadoen.

Het zout van Bonaire

Op Bonaire moesten slaven in de zoutpannen werken. In de felle zon. Met blote voeten in het scherpe zout. Veel mensen werden hierheen gebracht als straf, omdat ze geen slaaf wilden zijn.



Volgende 



Afsluiting

Vraag:

Wat zou jij tegen Abena willen zeggen?

Laat ieder kind één woord noemen.

Bijvoorbeeld:

- ♦ dapper
- ♦ lief
- ♦ sterk
- ♦ hoop
- ♦ vriend

Creatieve eind-opdracht

Een wens voor Abena

Knip grote zoutkristallen uit wit papier.

Laat ieder kind een tekening maken of een wens vertellen.

Bijvoorbeeld:

- ♦ spelen met vrienden
- ♦ samen zijn
- ♦ vrolijk zijn
- ♦ vrij zijn

Hang alle kristallen samen op als een slinger en/of neem ze mee naar huis.

**Scan de QR code om de
webstory te bekijken**

